

Rigsarkivet

Fiolstræde 44, 1. th.
1171 København K
Tlf. 33 36 98 05
Fax 33 36 98 26
www.dkuni.dk

29. september 2017
J.nr.
TKS
Dir. tlf. 33 36 98 11
tk@dkuni.dk

Høring om udkast til bekendtgørelse om anmeldelse af digitale forskningsdata, som er skabt af statslige myndigheder samt udkast til opdateret bekendtgørelse om arkiveringsversioner.

Danske Universiteter takker for ovennævnte udkast, som er modtaget i høring fra Rigsarkivet den 15. august 2017.

Høringen er blevet videreformidlet til universiteterne, der alle udtrykker betragtelig bekymring for forslaget og omfanget af de medfølgende administrative konsekvenser, hvis det realiseres.

Danske Universiteter har nedsat en følgegruppe i forbindelse med tidligere varsling af det aktuelle forslag, og det er denne følgegruppe, der henvises til i nærværende høringssvar, der repræsenterer Danske Universiteter som sektor.

Danske Universiteter har i øvrigt modtaget individuelle høringssvar fra Københavns Universitet, Aarhus Universitet, Syddansk Universitet, Roskilde Universitet, Aalborg Universitet, Danmarks Tekniske Universitet, Copenhagen School of Business og IT-Universitetet.

Bemærkninger til høring over udkast til bekendtgørelse om anmeldelse af digitale forskningsdata m.v.

Ved brev af 14. august 2017 har Rigsarkivet anmodet om bemærkninger til udkast til bekendtgørelse om anmeldelse af digitale forskningsdata, der er skabt af statslige myndigheder.

Følgegruppen under Danske Universiteter skal i den anledning udtale følgende:

Af bekendtgørelsesudkastet fremgår det bl.a., at myndigheder skal anmelde digitale forskningsdata som nævnt i § 2 til Rigsarkivet.

Følgegruppen finder, at der er tale om en helt unødigt vidtgående forpligtelse for forskerne.

Efter bestemmelsens ordlyd vil forskerne således skulle anmelde alt forskningsdata til Rigsarkivet, hvilket også omfatter forskningsdata, som ikke har betydning for eftertiden, og som derfor ikke er relevant at bevare, ligesom forskerne vil skulle anmelde forskningsdata, som ikke har haft betydning for forskningen, og som derfor normalt vil blive slettet.

Forpligtelsen vil endvidere medføre et meget betydeligt og unødvendigt ressourceforbrug for forskerne, herunder et meget betydeligt ressourceforbrug til indkøb af den fornødne "hardware".

Rigsarkivet har således selv anslået tidsforbruget pr. anmeldelse til 2 timer, hvorimod følgegruppen på baggrund af oplysninger om anmeldelsesmåden har vurderet, at tidsforbruget pr. anmeldelse snarere vil være i størrelsesordenen 10 timer pr. anmeldelse.

Lægges dette tidsforbrug til grund, vil det f.eks. for Københavns Universitet umiddelbart medføre, at universitetet ved ikrafttræden af bekendtgørelsen vil skulle anmelde 12.000 datasamlinger med et ressourceforbrug på op til 120.000 timer (60 årsværk), og derefter årligt ligeledes 4.000 datasamlinger med et ressourceforbrug på op til 40.000 timer (20 årsværk).

Følgegruppen har i den forbindelse taget udgangspunkt i, at Københavns Universitet har i størrelsesordenen 6.000 aktive forskningsprojekter med gennemsnitlig hver 2 datasamlinger, og at universitetet årligt opretter ligeledes 2.000 nye forskningsprojekter med gennemsnitlig hver 2 datasamlinger.

Noget tilsvarende vil i større eller mindre omfang gælde de øvrige universiteter.

Det bemærkes i den forbindelse, at der ligeledes, selv hvis Rigsarkivets skøn over ressourceforbruget i forbindelse med indgivelse af anmeldelser af forskningsdata lægges til grund, vil være tale om et meget betydeligt ressourceforbrug for forskerne.

Følgegruppen finder, at en sådan helt unødigt vidtgående og meget ressourcekrævende forpligtelse vil få meget betydelige, negative konsekvenser for forskningsoutputtet, fordi forskerne i konsekvens af forpligtelsen nødvendigvis vil få tilsvarende mindre tid til forskning.

Som nævnt under møderne med Rigsarkivet, finder følgegruppen fortsat, at Rigsarkivet bør afvente etableringen af bl.a. de arkiver til forskningsdata, som universiteterne som følge af Den Nationale Strategi for Forskningsdata skal etablere.

Ligesom universiteterne og Det Kongelige Bibliotek har Rigsarkivet som bekendt tilsluttet sig strategien, og Rigsarkivet vil derfor efter etableringen af arkiverne kunne hente forskningsdata fra de omtalte arkiver, og forskerne vil derved kunne undgå det meget betydelige ressourceforbrug ved (også) at skulle anmelde forskningsdata til Rigsarkivet.

Dette vil sikre en mere hensigtsmæssig brug af forskningsmidlerne, ligesom fremgangsmåden vil sikre det behov for at bevare forskningsdata for eftertiden, som følgegruppen gennem tilslutningen til strategien naturligvis til fulde anerkender.

Udover Den Nationale Strategi for Forskningsdata finder følgegruppen også, at det nærmere bør overvejes, hvordan forpligtelsen nærmere kan tænkes sammen med forpligtelserne efter den nationale adfærdskodeks for integritet i dansk forskning, herunder ikke mindst bestemmelserne i kodekset om opbevaring af forskningsdata, og Uddannelses og Forskningsministeriets strategi vedrørende digitalisering af dansk forskning (nationalt samarbejde om e-infrastruktur).

Af bekendtgørelsesudkastet § 8 fremgår det endvidere, at Rigsarkivet efter anmeldelse træffer afgørelse om, hvorvidt de anmeldte data skal afleveres til Rigsarkivet.

Som bestemmelsen er formuleret, synes den at forudsætte, at universiteterne skal opbevare forskningsdata uden tidsmæssig grænse for opbevaringen, og universiteterne vil således kunne komme i en situation, hvor de f.eks. skal bruge ressourcer på at opbevare forskningsdata, der ingen relevans har for forskningen, og som derfor normalt vil blive slettet.

Følgegruppen skal derfor foreslå, at der i bestemmelsen indsættes en frist på f.eks. 1 måned for, hvornår Rigsarkivet skal træffe afgørelse om aflevering, og dermed hvornår universiteterne kan slette ikke-relevant forskningsdata.

Følgegruppen finder endeligt, at der heller ikke foreligger den fornødne sikkerhed for, at Rigsarkivet vil kunne håndtere den mængde af data, der i givet fald bliver tale om at aflevere.

Følgegruppen er således bekendt med, at flere af universiteternes forskningsprojekter indeholder meget betydelige mængder af data, herunder såkaldt "big data", som Rigsarkivet i givet fald skal være i stand til at kunne håndtere.

Der henvises i øvrigt til universiteternes individuelle hørings svar, der er vedlagt.

Med venlig hilsen

Jesper Langergaard

Direktør

Danske Universiteter